

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها درباره

روند اجرایی برجام (۲۶)

برجام در کش و قوس بدعهدی و کارشکنی آمریکا

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۱/۲۲ تا ۹۵/۰۱/۲۸)

گروه روابط بین‌الملل

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- ۱..... مقدمه: ۱
- ۲..... الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام ۲
- ۴..... ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی درباره برجام ۴
- ۶..... ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۵+۱ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام) ۶
- ۷..... د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب ۷
- ۸..... هـ - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام ۸
- ۱۰..... بررسی و تحلیل ۱۰

اداره
پروپاگاندا
خبرگزاری
معاونت

بسمه تعالی

مقدمه:

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند حمله سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد.

از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلماتی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد.

با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان « برنامه اقدام مشترک » و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافق جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضاء گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳	تمدید تحریم‌های حقوق بشری اتحادیه اروپا بر ضد ایران	- شورای وزیران اتحادیه اروپا روز دوشنبه تحریم‌های وضع شده علیه ۸۲ فرد و یک موسسه به بهانه نقض حقوق بشر را تا تاریخ ۱۳ آوریل سال ۲۰۱۷ تمدید کرد. اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۱، با متهم کردن برخی اشخاص و سازمان‌های ایرانی به نقض حقوق بشر، تحریم‌هایی علیه آنها وضع کرده است.	۲	خبرگزاری فارس
۲	دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳	آغاز دور جدید همکاری نفتی ایران و ایتالیا	- در جریان سفر نخست وزیر ایتالیا به ایران و امضای تفاهنامه‌های راهبردی در حوزه انرژی آغاز خواهد شد. هیاتی ۲۵۰ نفره نخست وزیر ایتالیا را در این سفر همراهی می‌کنند که در بین آنها شماری از نمایندگان شرکت‌های فعال در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی این کشور نیز حضور دارند.	۹	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۳	دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳	تاکید خزانه‌داری آمریکا بر تداوم تحریم‌های ایران	- جک لو وزیر خزانه‌داری آمریکا می‌گوید که سیستم مالی آمریکا به روی ایران باز نیست و تا زمانی که ایران رفتار خود را در حوزه‌های غیرهسته‌ای تغییر نداده، تحریم‌های غیرهسته‌ای باقی می‌مانند... آقای لو در خصوص درس‌های ایران برای استفاده از دلار هم گفت که این مشکلات یکی به نوع کارکرد خود ایران بازمی‌گردد و دیگری به مسائلی که در حوزه هسته‌ای نمی‌گنجند.	۲	خبرگزاری فارس
۴	دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳	مخالفت لابی صهیونیستی آپیک با کاهش تحریم‌های ایران	- لابی قدرتمند صهیونیست‌ها در آمریکا مخالفت شدید خود با هرگونه کاهش بیشتر تحریم‌ها علیه ایران را ابراز داشت. کمیته امور عمومی آمریکا و اسرائیل (آپیک) روز ۷ آوریل طی بیانیه‌ای که با تایید تعدادی از نمایندگان کنگره از هر دو حزب آن همراه بود، اعلام کرد ایران خواستار کاهش بیشتر تحریم‌ها بوده اما این کشور نخست باید رفتارش را تغییر دهد.	۷-۲	باشگاه خبرنگاران

۱- کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مبهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای
 ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه گانه و فرآیند اجرایی ۱۱- الزام آور نبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر درباره رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۵	سه‌شنبه ۹۵/۰۱/۲۴	تاکید رهبر معظم انقلاب بر بی‌نتیجه بودن مناسبات برخی کشورهای اروپایی	- حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب در دیدار متئو رنتسی، نخست وزیر ایتالیا و هیئت همراه: رفتار ایتالیا را در دوران اعمال تحریم‌های تحمیلی علیه ایران، منطقی‌تر از برخی کشورهای غربی بود، بعضی دولت‌ها و شرکت‌های اروپایی در رفت و آمد به ایران و مذاکره هستند اما محصول این مذاکرات تاکنون محسوس نبوده است!	۱۲	پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری
۶	چهارشنبه ۹۵/۰۱/۲۵	تصمیم اتحادیه اروپا بر گشایش دفتر در تهران	- اتحادیه اروپا، دفتر نمایندگی در تهران باز می‌کند؛ چند روز مانده به ورود هیئت بلندپایه اتحادیه اروپا به تهران، یک مقام ارشد مرتبط با اتحادیه می‌گوید در طی این سفر مسائل مختلف از جمله افتتاح دفتر نمایندگی دائم در تهران، بررسی خواهد شد. پس از تور اروپایی رئیس‌جمهور اسلامی ایران، حالا نوبت اروپایی‌ها شده که برای گفت‌وگوهای سیاسی و بررسی راهکارهای ارتقای روابط تجاری به تهران بیایند	۹	خبرگزاری فارس
۷	پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶	انتقاد از سرعت عمل اجرای برجام	- محمدرضا نعمت زاده، وزیر صنعت در یک گفتگوی تلویزیونی: زاده: از سرعت عمل اجرای برجام راضی نیستیم.. - سیف، جمعه به تلویزیون بلومبرگ گفت که «تقریباً هیچ چیز» از این توافق که در روز ۱۶ ژانویه اجرایی شد عاید ایران نشده است. وی می‌گوید: «یکی از نیازهایی که قطعاً ما داریم تبدیل کردن ارز است برای اینکه بتوانیم به تأمین‌کنندگان (کالا) پول پرداخت کنیم. این، نیازمند دسترسی به نظام مالی آمریکا است.» (خبرگزاری فارس ۹۵/۰۱/۲۸)	۲	خبرگزاری تسنیم و خبرگزاری فارس
۸	جمعه ۹۵/۰۱/۲۷	نشست پر تنش شرکت‌های اروپایی با مقامات آمریکایی درباره ایران	- نمایندگان شرکت‌های اروپایی در دیدار با مقامات دولت آمریکا از تداوم دشواری‌های معاملات تجاری با ایران گلایه کردند. پایگاه اقتصادی «فورچن» نوشته است که با وجود رفع تحریم‌های هسته‌ای ایران، همچنان تجارت با ایران با دشواری زیادی مواجه است و همین امر موجب گلایه شرکت‌های اروپایی شده است «ادروان امیر اصلانی» از وکلای مستقر در پاریس که اخیراً به نمایندگی از شرکت‌های بزرگ فرانسوی با ایران مذاکره کرده، می‌گوید: «هیچ چیز پیش نمی‌رود.»	۴	خبرگزاری فارس

ب - کاهشمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲	علی اکبر ولایتی، رئیس مرکز تحقیقات استراتژیک	قدرت دفاعی ایران	به وزیر خارجه آمریکا ارتباطی ندارد که در مورد قدرت دفاعی ایران صحبت کند، ایران برای دفاع از خود از کوری اجازه نمی‌گیرد، ملت ایران برای دفاع از خود از کوری و غیر کوری اجازه نمی‌گیرد.	خبرگزاری مهر
۲	یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲	محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام	برجام و اقتصاد ایران	مقاومت بدون اقتصاد مقاومتی امکان پذیر نیست.. این یک انتخاب صرف نیست ، بلکه یک ضرورت اجتناب ناپذیر است.. این فردای وعده داده شده از طریق رسانه‌ها، هیچ گاه نرسید. این احاله به آینده و سراب سازی در موضوع برجام، به کاهش تولید و رکود منجر شده و به اقتصاد ما آسیب زد.	خبرگزاری فارس
۳	یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲	محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه در نشست خبری با همتای خود از استونی	قدرت دفاعی ایران	مسئله دفاعی ایران قابل مذاکره نیست و در این حوزه برجامی در کار نیست. آقای کوری بگوید چه کسی نفت داعش را می‌خرد و سلاح می‌ده.	ایسنا
۴	یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲	علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی(در برنامه گفتگوی ویژه خبری)	اجرای تعهدات برجامی ایران	در غنی سازی تعداد ماشین ها را از ۹ هزار و اندی به ۶ هزار رساندیم لذا ۵ هزار ماشین در حال غنی سازی هستند بنابراین حدود ۳ هزار و اندی ماشین را کم کرده ایم. در ظرف یکی دو سال آینده سوخت آب سنگین را در ری اکتور تهران قرار خواهیم داد.. بعد از برجام ۲۲۰ تن کیک زرد به ذخایر کشور اضافه شد، خیالمان از آب سنگین راحت است زیرا در شرایط خوبی قرار دارد. رئیس سازمان انرژی اتمی با اشاره به این که در ری اکتور اراک طراحی مان باید دارای تاییدیه باشد تا کارمان دارای ارزش باشد.. در این معاونت برنامه ۱۵ سال پیش روی سازمان را طراحی کرده ایم ما در حال حاضر در تمام زمینه های هسته ای یک برنامه ریزی دقیق و مدون را پیش رو داریم مانند طراحی راکتورهای جدید.	الف
۵	سه شنبه ۹۵/۰۱/۲۴	حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب در دیدار متئو رنتسی نخست وزیر ایتالیا	مناسبات ایران و اروپا در دوره پسا برجامی	بعضی دولت‌ها و شرکت‌های اروپایی در رفت و آمد به ایران و مذاکره هستند اما محصول این مذاکرات تاکنون محسوس نبوده است! عده‌ای تقصیر این مسئله را به گردن آمریکایی‌ها می‌اندازند که با توجه به سابقه و رفتار آنها این ارزیابی قابل قبول به نظر می‌رسد، همچنان که اکنون نیز در اجرای تعهدات خود در مذاکرات هسته‌ای آنچنان که باید، عمل نمی‌کنند و با اظهارات و اقداماتشان، طرفه‌ای مقابل را از همکاری با ایران	پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری

منبع رسانه‌ای	اظهارات مطرح شده	موضوع محوری	مقام بیان کننده	تاریخ	ردیف
	می ترسانند				
خبرگزاری تسنیم	از سرعت عمل اجرای برجام راضی نیستیم اما عجله هم می‌تواند به ضرر کشور تمام شود، زمینه همکاری‌ها وجود دارد و موانع اجرایی شدن برجام در حال برطرف شدن اما زمان بر است. وی افزود: طرفین اعلام کرده اند که در اجرای برجام باید به تعهدات خود عمل کنند و این اعتمادسازی در حال افزایش است.	اجرای تعهدات برجامی غرب	محمد رضا نعمت زاده، وزیر صنعت در یک گفتگوی تلویزیونی	پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶	۶
خبرگزاری تسنیم	برای رسیدن به نتیجه برجام مناقشاتی بر سر راه بود که فرآیند این نظرات به یک تصمیمی بر اساس نظرات مقام معظم رهبری انجام شد، گفت: ممکن است آمریکایی‌ها در مسیر اجرای برجام خرابکاری کنند.	تداوم سیاست‌های خصمانه آمریکا	علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی در جلسه شورای اداری سیستان و بلوچستان	پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶	۷
خبرگزاری فارس	توافق هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ موسوم به برجام، تا کنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است ایران سه ماه بعد از اجرای شدن برجام، توان دستیابی به ۱۰۰ میلیارد دلار دارایی ضبط شده‌اش در خارج از کشور را نداشته، با آنکه قرار است سپرده‌های ایران در بانک‌های خارج از کشور قابل دسترس باشند، بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند.	بی توجهی آمریکا به تعهدات برجامی خود	ولی الله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران (در مصاحبه با تلویزیون بلومبرگ)	شنبه ۹۵/۰۱/۲۸	۸

ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲	شورای وزیران اتحادیه اروپا	تمدید تحریم‌های حقوق بشری ایران	شورای وزیران اتحادیه اروپا روز دوشنبه تحریم‌های وضع شده به بهانه نقض حقوق بشر علیه ۸۲ فرد و یک موسسه را تمدید کرد. شورای وزیران اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای اعلام کرد این تصمیم، فردا، سه‌شنبه در ژورنال رسمی این اتحادیه منتشر خواهد شد. اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۱، با متهم کردن برخی اشخاص و سازمان‌های ایرانی به نقض حقوق بشر، تحریم‌هایی علیه آنها وضع کرده است.	خبرگزاری فارس
۲	دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳	جک لو، وزیر خزانه‌داری آمریکا	تداوم تحریم‌های آمریکا بر ضد ایران	سیستم مالی آمریکا به روی ایران باز نیست و تا زمانی که ایران رفتار خود را در حوزه‌های غیرهسته‌ای تغییر نداده، تحریم‌های غیرهسته‌ای باقی می‌مانند. ما دولت به دولت و موسسه به موسسه این موضع را شفاف کرده‌ایم. آقای لو در خصوص درس‌های ایران برای استفاده از دلار هم گفت که این مشکلات یکی به نوع کارکرد خود ایران بازمی‌گردد و دیگری به مسائلی که در حوزه هسته‌ای نمی‌گنجند.	خبرگزاری فارس
۳	پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶	آدام زوبین، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا	تداوم تحریم‌های آمریکا بر ضد ایران	واشنگتن به ایران اجازه انجام مبادلات موسوم به «چرخه دلار» را نخواهد داد. این در حالی است که کارشناسان می‌گویند با توجه به سلطه دلار در مبادلات خارجی، ایران بدون دسترسی محدود به آنچه در اصطلاحات بانکداری «چرخه دلار» (U-Turn) خوانده می‌شود، امکان برخورداری از آثار رفع تحریم‌های هسته‌ای را نخواهد داشت.	خبرگزاری فارس
۴	جمعه ۹۵/۰۱/۲۷	پاول رایان، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا	تداوم تحریم‌های آمریکا بر ضد ایران	امتیازاتی را که به ایران دادیم پس می‌گیریم؛ رایان در موضعی قاطع در برابر اخبار مربوط به احتمال ایجاد دسترسی ایران به دلار آمریکا از سوی دولت اوباما گرفت و گفت «من به شدت با این اقدام این دولت، مخالفم.»	خبرگزاری فارس
۵	شنبه ۹۵/۰۱/۲۸	جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید	تداوم تحریم‌های مالی آمریکا بر ضد ایران	دسترسی ایران به نظام مالی دنیا، جزء برجام نیست آمریکا و اتحادیه اروپا باید به تعهدات خود براساس توافق هسته‌ای عمل کنند و اقدامات لازم را برای رفع تحریم‌ها در چارچوب این توافق انجام دهند. ارنست این اظهارات را بعد از آن بیان کرد که رئیس بانک مرکزی ایران از عدم پایبندی آمریکا به تعهداتش در برجام انتقاد کرده بود.	الف

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب

فرایند اجرایی	واکنش‌های خارجی	واکنش‌های داخلی	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	ردیف
<p>- نعمت زاده وزیر صنعت: از سرعت عمل اجرای برجام راضی نیستیم ، زمینه همکاری ها وجود دارد و موانع اجرایی شدن برجام در حال برطرف شدن اما زمان بر است. طرفین اعلام کرده اند که در اجرای برجام باید به تعهدات خود عمل کنند و این اعتمادسازی در حال افزایش است. (خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶)</p> <p>- توافق هسته‌ای ایران و گروه ۱+۵ موسوم به برجام، تا کنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است ایران سه ماه بعد از اجرای شدن برجام، توان دستیابی به ۱۰۰ میلیارد دلار دارایی ضبط شده‌اش در خارج از کشور را نداشته ، بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند. (خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۱/۲۸)</p>	<p>- جک لو وزیر خزانه داری آمریکا: سیستم مالی آمریکا به روی ایران باز نیست و تا زمانی که ایران رفتار خود را در حوزه‌های غیرهسته‌ای تغییر نداده، تحریم‌های غیرهسته‌ای باقی می‌مانند. ما دولت به دولت و موسسه به موسسه این موضع را شفاف کرده‌ایم. آقای لو در خصوص دردهای ایران برای استفاده از دلار هم گفت که این مشکلات یکی به نوع کارکرد خود ایران بازمی‌گردد و دیگری به مسائلی که در حوزه هسته‌ای نمی‌گنجد. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳)</p>	<p>- سعید جلیلی در جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان دانشگاه گیلان با اشاره به اینکه در برجام طرف مقابل تحریم‌ها را به تحریم‌های اولیه و ثانویه دسته‌بندی کرده است، اظهار کرد: آمریکا به صراحت اعلام کرده که تحریم‌های اولیه به هیچ عنوان برداشته نمی‌شوند. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳)</p> <p>- سوئیفت باز است ولی نمی‌توان «ال سی» باز کرد؛ محمد نبی حبیبی دبیرکل حزب مؤتلفه اسلامی در پایان نشست دبیران این حزب، گفت: آمریکایی‌ها همچنان بر طبل بدعهدی و نقض عهد می‌کوبند و می‌خواهند ما را دوباره به دالان‌های گفتگو بکشاند که هیچ فایده‌ای جز تأمین منافع آنها در منطقه ندارد. حبیبی تصریح کرد: اظهارات جان کری نشان داد هشدارهای مقام معظم رهبری در حرم رضوی مبنی بر اینکه برجام ۲ و ۳ خواست و سیاست آمریکاست فوق‌العاده جدی است و دولت نباید در این دام خطرناک گرفتار شود. (خبرگزاری فارس یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲)</p>	<p>اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریم‌های ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است و اجرائی شدن آن بعد از اقدام‌های ایران موکول گردیده، لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرف‌های مقابل، تدارک شود، در اعلام اتحادیه اروپا و رئیس‌جمهور آمریکا، باید تصریح شود که این تحریم‌ها بکلی برداشته شده است. هرگونه اظهاری مبنی بر این که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به منزله‌ی نقض برجام است.</p> <p>ثانیاً: در سراسر دوره هشت‌ساله، وضع هرگونه تحریم در هر سطح و به هر توسط هر یک از کشورهای طرف مذاکرات، نقض برجام محسوب خواهد شد. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	<p>۱</p>

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی

هـ- بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام

ردیف	محور یا موضوع	حوزه موضوعی	مستند	منبع و تاریخ
۱	وعده‌های اقتصادی برجام، اقتصاد ملی را با دشواری روبرو کرده	برجام و اقتصاد مقاومتی	محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام در مراسم افتتاحیه میز مطالعاتی اقتصادی مقاومتی و رونمایی: مقاومت بدون اقتصاد مقاومتی امکان پذیر نیست. این یک انتخاب صرف نیست، بلکه یک ضرورت اجتناب ناپذیر است در کنار یک انتخاب حکیمانه، در همین ماجرای برجام، آن طور که فضا سازی شد نه تولید به سرعت اضافه شد نه اشتغال گسترش یافت و نه جنس ها ارزان شد. این فردای وعده داده شده از طریق رسانه‌ها، هیچ گاه نرسید. این احاله به آینده و سراب سازی در موضوع برجام، به کاهش تولید و رکود منجر شده و به اقتصاد ما آسیب زد.	خبرگزاری فارس یکشنبه ۹۵/۰۱/۲۲
۲	مناسبات اقتصادی ایران با اروپا در پسا برجام در حال شکل گیری است	مناسبات تهران - رم	فصل جدیدی از همکاری‌های نفتی تهران و رم، در جریان سفر نخست وزیر ایتالیا به ایران و امضای تفاهمنامه های راهبردی در حوزه انرژی آغاز خواهد شد. هیات ۲۵۰ نفره نخست وزیر ایتالیا را در این سفر همراهی می کنند که در بین آنها شماری از نمایندگان شرکت های فعال در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی این کشور نیز حضور دارند.	خبرگزاری ج.ا.ا دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳
۳	برجام ایران را از انزوای نفتی نجات داد	حوزه نفت و انرژی	در صورت احتساب صادرات روزانه یک میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه نفت خام ایران شامل نفت سنگین و سبک و در نظر گرفتن قیمت فعلی نفت کشور، در سال جاری به درآمد حدود ۲۱ میلیارد دلار دست خواهیم یافت. در حالیکه در خوشبینانه ترین حالت و احتساب صادرات یک میلیون بشکه ای نفت پیش از برجام درآمد نفتی ایران به حدود ۱۲ میلیارد دلار می رسید.	الف دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳
۴	برجام مناسبات ایران با اتحادیه اروپا را تعمیق بخشید	مناسبات ایران و اتحادیه اروپا	چند روز مانده به ورود هیئت بلندپایه اتحادیه اروپا به تهران، یک مقام ارشد مرتبط با اتحادیه می‌گوید در طی این سفر مسائل مختلف از جمله افتتاح دفتر نمایندگی دائم در تهران، بررسی خواهد شد. پس از تور اروپایی رئیس‌جمهور اسلامی ایران، حالا نوبت اروپایی‌ها شده که برای گفت‌وگوهای سیاسی و بررسی راهکارهای ارتقای روابط تجاری به	خبرگزاری فارس چهارشنبه ۹۵/۰۱/۲۵

منبع و تاریخ	مستند	حوزه موضوعی	محور یا موضوع	ردیف
	تهران بیایند؛ یک مقام ارشد اتحادیه اروپا در خصوص سفر یکشنبه هفته آینده «فدریکا موگرینی» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به تهران، بحث افتتاح دفتر نمایندگی دائم اتحادیه در ایران، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.			
خبرگزاری فارس جمعه ۹۵/۰۱/۲۷	نشست پرتنش شرکت‌های اروپایی با مقامات آمریکایی درباره ایران؛ نمایندگان شرکت‌های اروپایی در دیدار با مقامات دولت آمریکا از تداوم دشواری‌های معاملات تجاری با ایران گلایه کردند. پایگاه اقتصادی «فورچن» نوشته است که با وجود رفع تحریم‌های هسته‌ای ایران، همچنان تجارت با ایران با دشواری زیادی مواجه است و همین امر موجب گلایه شرکت‌های اروپایی شده است.	تعاملات اقتصادی شرکت‌های اروپایی با ایران	شرکت‌های اروپایی از تداوم تحریم ایران ناخرسندند	۵
خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۱/۲۸	اتصال ۳۳ بانک ایرانی به سوئیفت؛ یک مقام ارشد اتحادیه اروپا با اشاره به واهمه بانک‌های بزرگ برای همکاری با ایران و اتصال ۳۳ بانک ایرانی به سوئیفت گفت: سفر موگرینی برای اطمینان بخشی به بانک‌ها طراحی شده و ما قصد داریم از ایران برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی حمایت کنیم	سوئیفت	تحریم‌های ایران به تدریج در حال برداشته شدن است	۶
خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۱/۲۸	ولی‌الله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ گفته توافق هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ موسوم به برجام، تا کنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است. آقای سیف گفته ایران سه ماه بعد از اجرای شدن برجام، توان دستیابی به ۱۰۰ میلیارد دلار دارایی ضبط‌شده‌اش در خارج از کشور را نداشته و برای پرداخت صورت‌حساب‌هایش در مبادلات خارجی به دنبال راهی برای استفاده از دلار است. رئیس بانک مرکزی ایران اضافه کرد با آنکه قرار است سپرده‌های ایران در بانک‌های خارج از کشور قابل دسترس باشند، بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند	برجام در اجرا	برجام هیچ سودی برای ایران نداشته	۷

بررسی و تحلیل

تحلیل و جمع‌بندی مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛ «تمدید تحریم‌های حقوق بشری اتحادیه اروپا علیه ایران، تاکید وزیرخزانهداری آمریکا بر باقی بودن تحریم‌ها و ممانعت از دستیابی ایران به نظام مالی آمریکا، مخالفت لابی صهیونیستی آپیک با کاهش تحریم‌های ایران، تاکید رهبر معظم انقلاب بر بی‌نتیجه بودن مناسبات برخی کشورهای اروپایی، تصمیم اتحادیه اروپا به گشایش دفتر در تهران، نشست پر تنش شرکت‌های اروپایی با مقامات آمریکایی درباره روابط اقتصادی با ایران و انتقاد از سرعت عمل اجرای برجام و دستاوردهای آن» از جمله موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۱/۲۲ تا ۹۵/۰۱/۲۸ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «تمدید تحریم‌های حقوق بشری اتحادیه اروپا علیه ایران» از جمله خبرهای رسانه‌ای در خصوص برجام بود که در دومین روز از بازه زمانی بولتن حاضر بازتاب یافت. اتحادیه اروپا در اثر تبلیغات منفی محافل غربی - صهیونیستی به بهانه موضوعات پیش آمده در خصوص حقوق بشر و مسائل فرهنگی مربوط به ایران و در نتیجه گزارش افراد وابسته به این محافل همچون احمد شهید، با صدور بیانیه‌ای، تحریم‌های حقوق بشری خود را علیه ایران تمدید کرد. بر این اساس خبرگزاری فارس در خبری اعلام کرد: شورای وزیران اتحادیه اروپا روز دوشنبه تحریم‌های وضع شده به بهانه نقض حقوق بشر علیه ۸۲ فرد و یک موسسه را تا تاریخ ۱۳ آوریل سال ۲۰۱۷ تمدید کرد. شورای وزیران اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای اعلام کرد این تصمیم، فردا، سه‌شنبه در ژورنال رسمی این اتحادیه منتشر خواهد شد. اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۱، با متهم کردن برخی اشخاص و سازمان‌های ایرانی به نقض حقوق بشر، تحریم‌هایی علیه آنها وضع کرده است. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳)

۲- «تصمیم اتحادیه اروپا به گشایش دفتر در تهران» از جمله موضوعاتی است که حتی پیش از سفر هماهنگ کننده ارشد اتحادیه اروپا به ایران، مورد گمانه‌زنی و حتی اعلام رسانه‌ای برخی منابع خبری قرار گرفت. از منظر این رسانه‌ها سفر موگرینی به تهران و گشایش دفتر اتحادیه اروپا در ایران حکایت از آغاز دور تازه‌ای از مناسبات تهران با اتحادیه اروپایی دارد. واقعیت این است که جایگاه مهم و کم‌نظیر ایران در منطقه و در جهان اسلام عامل اصلی این علاقمندی به توسعه روابط است. این اهمیت در حدی است که به محض شل شدن تحریم‌ها بیشتر جریان‌ات بین‌المللی تلاش می‌کنند سطح مناسبات خود با ایران را ارتقاء بخشند. بر این اساس خبرگزاری رویترز در گزارشی در این خصوص اعلام کرد: چند روز مانده به ورود هیئت بلندپایه اتحادیه اروپا به تهران، یک مقام ارشد مرتبط با این اتحادیه می‌گوید در طی این سفر مسائل مختلف از جمله افتتاح دفتر نمایندگی دائم در تهران، بررسی خواهد شد. پس از تور اروپایی رئیس‌جمهور اسلامی ایران، حالا نوبت اروپایی‌ها شده که برای گفتگوهای سیاسی و بررسی راهکارهای ارتقای روابط تجاری به تهران بیایند؛ حضوری که بناست در آن مسائل مهم دیپلماتیک هم به بحث گذاشته شود. یک مقام ارشد اتحادیه اروپا که نمی‌خواسته نامش فاش شود، در خصوص سفر یکشنبه هفته آینده «فدریکا موگرینی» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به تهران (گفت)، بحث افتتاح دفتر نمایندگی دائم این اتحادیه در ایران، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. (خبرگزاری فارس چهارشنبه ۹۵/۰۱/۲۵)

۳- «تاکید وزیر خزانه‌داری آمریکا بر باقی بودن تحریم‌ها و ممانعت از دستیابی ایران به نظام مالی آمریکا» دیگر خبر مهمی است که در هفته اخیر در خصوص برجام بازتاب رسانه‌ای گسترده‌ای یافت. این که به رغم امضای برجام دولت آمریکا تمایل خاصی به تداوم تحریم‌ها دارد جای هیچ شکل و شبهه‌ایی نیست. اما این تمایل درونی گاهی اوقات به زبان جاری شده و توسط مقامات مختلف واشنگتن ابراز می‌شود از جمله وزیر خزانه‌داری آمریکا که از تداوم تحریم‌ها و ممانعت از دستیابی ایران به چرخه دلار به صراحت سخن گفت. خبرگزاری فارس به نقل از جک لو گزارش کرد: سیستم مالی آمریکا به روی ایران باز نیست و تا زمانی که ایران رفتار خود را در حوزه‌های غیرهسته‌ای تغییر نداده، تحریم‌های غیرهسته‌ای باقی می‌مانند. ما دولت به دولت و موسسه به موسسه این موضع را شفاف کرده‌ایم. در خصوص دردهای ایران برای استفاده از دلار هم باید گفت که این مشکلات یکی به نوع کارکرد خود ایران بازمی‌گردد و دیگری به مسائلی که در حوزه هسته‌ای نمی‌گنجد. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳) جالب این است که علاوه بر وزیر خزانه‌داری آمریکا، «آدام زوبین»، معاون وی نیز با همین رویکرد اعلام کرد: واشنگتن به ایران اجازه انجام مبادلات موسوم به «چرخه دلار» را نخواهد داد. (خبرگزاری فارس پنجشنبه ۹۵/۰۱/۲۶) گفتنی است جریانات سیاسی دیگری همچون آپیک با موضعگیری تند خود، هم راستا با دو نفر یاد شده در بالا بیانیه‌ای صادر کردند.^۱

۴- «تقریباً هیچ»؟! اظهارات رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی در حاشیه اجلاس بهاره بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در واشنگتن و همچنین در مصاحبه با تلویزیون بلومبرگ مبنی بر اینکه به علت کارشکنی آمریکا در عمل به تعهدات برجامی خود تقریباً هیچ چیز عاید ایران نشده؛ از سوی رسانه‌ها بازتاب فراوانی یافت. خبرگزاری فارس در پوشش خبر یاد شده به نقل از سیف اعلام کرد: توافق هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ موسوم به برجام، تا کنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است، ایران سه ماه بعد از اجرایی شدن برجام، توان دستیابی به ۱۰۰ میلیارد دلار دارایی ضبط شده‌اش در خارج از کشور را نداشته، با آنکه قرار است سپرده‌های ایران در بانک‌های خارج از کشور قابل دسترس باشند، بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند. (خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۱/۲۸)

۱- مخالفت Aipac با کاهش تحریم‌ها علیه ایران؛ لابی قدرتمند صهیونیست‌ها در آمریکا مخالفت شدید خود با هرگونه کاهش بیشتر تحریم‌ها علیه ایران را ابراز داشت. کمیته امور عمومی آمریکا و اسرائیل (آپیک) مخالفت خود را با هرگونه کاهش تحریم‌ها علیه ایران ابراز داشته و دلیل این موضوع را آزمایش موشک‌های بالستیک و ادامه حمایت از طرف‌های درگیر در منطقه اعلام کردند. لابی قدرتمند یهودیان آمریکا روز ۷ آوریل طی بیانیه‌ای که با تایید تعدادی از نمایندگان کنگره از هر دو حزب آن همراه بود، اعلام کرد ایران خواستار کاهش بیشتر تحریم‌ها بوده اما این کشور نخست باید رفتارش را تغییر دهد. مقامات آمریکایی اعلام کرده‌اند که به دنبال اجازه دادن به ایران برای معامله با دلار هستند، اقدامی که پس از توافق هسته‌ای هنوز دور از دسترس ایران بوده است. (باشگاه خبرنگاران دوشنبه ۹۵/۰۱/۲۳)

پیش از سیف، نعمت زاده وزیر صنعت نیز به بهانه سفر نخست وزیر ایتالیا و هیئت همراه به تهران در اظهاراتی از سرعت اجرای برجام از سوی طرف‌های غربی گلایه کرد.^۱ از طرفی تعدادی از شرکت‌های اروپایی نیز از تداوم تحریم‌ها (در عمل و ایجاد مشکلات و موانع متعدد برای برقراری مناسبات مالی - اقتصادی با ایران به علت کارشکنی دولت آمریکا) ناخرسندی خود را اعلام کرده‌اند. برای نمونه می‌توان به این خبر اشاره کرد: نشست پرتنش شرکت‌های اروپایی با مقامات آمریکایی درباره ایران؛ نمایندگان شرکت‌های اروپایی در دیدار با مقامات دولت آمریکا از تداوم دشواری‌های معاملات تجاری با ایران گلایه کردند. پایگاه اقتصادی «فورچن» نوشته است که با وجود رفع تحریم‌های هسته‌ای ایران، همچنان تجارت با ایران با دشواری زیادی مواجه است و همین امر موجب گلایه شرکت‌های اروپایی شده است. (خبرگزاری فارس جمعه ۱۳۷۰/۰۹/۰۵)

در این خصوص ملاحظاتی چند به نظر می‌رسد؛

اولاً هیچ شک و تردیدی در این نیست که آمریکا در اجرای تعهدات برجامی خود به ویژه در زمینه اقتصادی کارشکنی و بدعهدی می‌کند، و این کارشکنی نه تنها برای مقامات داخلی بلکه برای شرکت‌های اروپایی نیز کاملاً آشکار شده است. ثانیاً: سخنان مقامات کشورمان همچون آقای سیف و ظریف برای استفاده بیشتر و بهتر از فضای شکل گرفته در محافل بین‌المللی اقتصادی علیه آمریکا است. یعنی با توجه به برخی خبرهای یادشده که نشان از گلایه مندی شرکت‌های اروپایی از عملکرد واشنگتن که مانع از برداشته شدن تحریم‌ها و تداوم موانع برقراری مناسبات اقتصادی و بانکی میان ایران و این شرکت‌ها دارد؛ مقامات کشورمان در تلاشند بر شدت موج ضدآمریکایی یادشده بیفزایند و چه فرصتی بهتر از نشست‌های اقتصادی جهانی برای تقویت این موج ضدآمریکایی؟!

به هر حال در این زمانه پیچیده و پر دشمنان دوستمنما (که جز دشمنی نمی‌توان چیز دیگری از آنها انتظار داشت) ضرورت دارد مسئولین مرتبط با برجام به ویژه در کمیته نظارت بر حسن اجرای برجام اولاً ضمن پیگیری اتفاقات برجام، اخبار مربوط به آن را بررسی کارشناسانه کنند، و در جهت مراعات منافع ملی و منویات رهبر معظم انقلاب نهایت کوشش خود را بکارگیرند. ثانیاً زیر ساخت بهرمندی از فرصت‌های اندک پیش آمده در اثر برجام را فراهم کرده تا بیشترین استفاده را از فرصت یاد شده به عمل آید.

۱ - نعمت زاده وزیر صنعت در یک گفتگوی تلویزیونی با اعلام اینکه از سرعت عمل اجرای برجام راضی نیستیم گفت اما عجله هم می‌تواند به ضرر کشور تمام شود... (خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۱۳۷۰/۰۹/۰۵)